Pwyllgor Datblygu Economaidd **EDC 05-02(p8)**

Dyddiad: **6 Mawrth 2001**
Amser: **2.00 - 5.30pm**
Lleoliad: **Ystafell Pwyllgor 1, Cynulliad Cenedlaethol Cymru, Bae Caerdydd**
Teitl: **FFRAMWAITH ADFYWIO'R PUM SIR**

Pwrpas

1. Darparu Fframwaith Adfywio'r Pum Sir i'r Pwyllgor ei drafod.

Crynodeb

2. Yn dilyn yr ymrwymiad i baratoi strategaeth adfywio gynhwysfawr ar gyfer De Ddwyrain Cymru ar ôl cau gweithfeydd Corus, mae Fframwaith Adfywio'r Pum Sir wedi cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cynulliad Cymru. Mae'r Fframwaith yn cynnwys dadansoddiad o'r her economaidd sy'n wynebu'r is-ranbarth, gweledigaeth ar gyfer adfywio cynaliadwy ac argymhellion ar gyfer strategaeth a chynllun gweithredu. Ar 31 Ionawr, cyhoeddwyd y byddai amrywiaeth o brosiectau a argymhellwyd gan y Fframwaith yn cael eu hariannu gan Becyn Adfer Corus.

Cefndir

3. Roedd y pecyn cymorth a gyhoeddwyd gan Brif Weinidog Cymru ar 3 Mai 2001 yn rhoi £66 miliwn i gynorthwyo'r rheini a oedd yn wynebu cael eu diswyddo a'r cymunedau yr effeithiwyd arnynt drwy gau'r gweithfeydd. Roedd yn cynnwys ymrwymiad i baratoi fframwaith adfywio cynhwysfawr ar gyfer y 5 sir yr effeithiwyd arnynt fwyaf pan gaewyd y gweithfeydd yn ne ddwyrain Cymru, fel sail i benderfyniadau Llywodraeth y Cynulliad ar sut i ddyrannu'r £32m a neilltuwyd ar gyfer yr ardal.
4. Ariannwyd cymorth ymgynghorol y prosiect gan becyn adfer Corus. Rhoddwyd adroddiad ar gynnydd i Weithgor y Cabinet, Tasglu Dur Cymru Gyfan a'r Grwp Gweithredol Dur.

Y Fframwaith Adfywio

5. Mae Fframwaith Adfywio'r 5 Sir wedi cael ei baratoi yn dilyn rhaglen eang o ymchwilio ac ymgynghori. Mae swyddogion ac aelodau etholedig o'r pum awdurdod lleol, swyddogion Llywodraeth y Cynulliad, y WDA, ELWa a budd-ddeiliaid eraill, wedi cymryd rhan lawn yn y gwaith o baratoi'r Fframwaith.
6. Cynhaliwyd gweithdai gyda chynrychiolwyr budd-ddeiliaid allweddol er mwyn datblygu'r weledigaeth yr oeddent yn ei ffafrio ar gyfer yr is-ranbarth, gan ddefnyddio'r

dadansoddiadau a’r ymchwil a wnaed a’r cyd-destun a ddarparwyd gan ‘Cymru’n Ennill’. Mae’r Weledigaeth yn seiliedig ar y ffaith y bydd nifer o ffactorau sy’n achosi newid yn dylanwadu ar yr economi dros y 10 mlynedd nesaf. Yn eu plith mae tueddiadau cymdeithasol a demograffig; datblygiadau technolegol; galw am sgiliau gwell; cystadleuaeth fyd-eang; a datblygu cynaliadwy.

7. Nododd y weledigaeth yr oedd pobl yn ei ffafrio, a ddetholwyd drwy broses y gweithdy, nifer o dargedau allweddol ar gyfer sicrhau gwaith adfywio cynaliadwy, gan gynnwys gweithlu sy’n meddu ar lefel uchel o sgiliau/gwybodaeth, portffolio eiddo o safon uchel, system trafnidiaeth gyhoeddus is-ranbarthol effeithlon, twf mentrau bach a chanolig a chymorth i hybu canolfannau trefi fel llefydd i weithio a byw.

8. Mae’r Fframwaith yn cynnwys yr argymhellion canlynol:

Cynorthwyo Busnesau

- Y WDA i weithredu rhaglen eiddo busnes garlam.
- Sefydlu Cwmni Adfywio Trefol ar gyfer Casnewydd.

Annog Dyfeisgarwch

- Cyflymu datblygiad Canolfan Arloesedd Glynebwy.
- Cyflymu datblygiad Canolfan Arloesedd Tor-faen.

Annog Entrepreneuriaeth

- Sefydlu Rhwydwaith Cymorth Busnesau Pum Sir.
- Ariannu astudiaeth ddichonoldeb ar y potensial am gyfleuster gweithgynhyrchu ysgafn a logisteg rhyngwladol yn Llanwern.
- Ariannu astudiaeth ddichonoldeb ar brosiectau gofal iechyd/cymdeithasol ym Mlaenau Gwent.

Sefydlu 5 Sir yn y Byd

- Gweithredu rhaglen i ddatblygu Safleoedd Strategol er mwyn cynnig portffolio eiddo o safon ryngwladol.
- Cefnogi prosiectau Partneriaeth Twristiaeth Rhanbarthol De Ddwyrain Cymru.

Gwlad sy’n Dysgu

- Dyrannu arian ar gyfer y Campws Dysgu arfaethedig yng Nglynebwy.
- Dyrannu arian ar gyfer y Rhwydwaith Dysgu Cymunedol arfaethedig.
- Cyflwyno rhaglenni Cychwyn Cadarn/Pacific Institute ym Mlaenau Gwent.

Creu Cymunedau Cryf

- Y WDA a Chyllid Cymru i ystyried Cronfa Datblygu Mentrau Cymdeithasol sy'n cylchdroi.
- Cefnogi rhaglenni adfywio canolfannau trefi ym Mlaenau Gwent.

Gwella Trafnidiaeth

- Dyrannu arian tuag at ailagor llinell reilffordd Glynebwy.
- Cyflymu rhaglenni trafnidiaeth gyhoeddus TIGER.

Hyrwyddo TGCh

- Gwella mynediad band llydan drwy ddarparu seilwaith.
- Rhoi cymorth penodol i fusnesau ar gyfer e-gaffaeliad.
- Y WDA i nodi safleoedd busnes ar gyfer cyflymu'r ddarpariaeth band llydan.

Gweithredu

9. Mae'r Fframwaith yn argymell bod Fforwm Adfywio'r Pum Sir yn cael ei sefydlu, sy'n cynnwys cynrychiolwyr o'r awdurdodau lleol, Llywodraeth Cynulliad Cymru, ELWa a'r WDA. Bydd y Fframwaith yn sail ar gyfer rhaglen adfywio dreigl flynyddol a fydd yn para am dair blynedd. Bydd y Fforwm yn cytuno ar y rhaglen ac yn ei gweithredu.

Ymrwymiadau

10. Ar ôl ystyried yr argymhellion hyn – a wnaed yn y Fframwaith drafft – cyhoeddodd Llywodraeth Cynulliad Cymru, ar 31 Ionawr, y byddai arian yn cael ei flaenoriaethu i'r prosiectau canlynol:

- Cwmni Adfywio Trefol Casnewydd£10m
- Llinell Reilffordd Glynebwy£7m
- Campws Dysgu Glynebwy £5m
- Rhwydwaith Dysgu Cymunedol £2m
- Seilwaith a chymorth TGCh £3.55m
- Mentrau Cymdeithasol ac adfywio canolfannau trefi £2.4m
- Prosiectau eraill a gwaith dichonoldeb £2.1m

Y Camau Nesaf

11. Bydd Llywodraeth y Cynulliad nawr

- yn ymateb i'r argymhellion manwl a wnaed yn y Fframwaith.
- yn derbyn Adroddiad Dynodi ar gyfer Cwmni Adfywio Trefol Casnewydd erbyn diwedd Mawrth.
- yn ystyried yr achos dros ddefnyddio'r Fframwaith fel sail i fuddsoddi yn y dyfodol.
- fel y mae 'Cymru'n Ennill' yn ei awgrymu, yn ystyried, ar y cyd ag awdurdodau lleol a phartneriaid eraill, rinweddau hyrwyddo'r dull cydweithredol hwn o ddatblygu strategaethau mewn rhannau eraill o Gymru.

Themâu Trawsbynciol

12. Mae'r Fframwaith wedi cael ei baratoi drwy broses gynhwysol sy'n cynnwys amrywiaeth eang o fudd-ddeiliaid o'r sector cyhoeddus, preifat a chymunedol/ gwirfoddol. Yn benodol, mae'r Fframwaith yn ceisio ysgogi dull cynaliadwy o adfywio'r economi sy'n golygu gweithredu ar y cyd. Mae hyn hefyd yn rhoi gwerth ychwanegol i'r broses adfywio cymunedol drwy nodi a mynd i'r afael â materion is-ranbarthol strategol a fydd yn cynorthwyo cymunedau difreintiedig i nodi rhaglenni adfywio effeithiol.

Cydymffurfio

13. Mae Adrannau 40 ac 85 Deddf Llywodraeth Cymru 1998, ar y cyd â swyddogaethau'r Cynulliad o ran Datblygu Economaidd, Addysg a Dysgu Gydol Oes, Cynhwysiant Cymdeithasol a Thrafnidiaeth, yn caniatáu i'r mesurau a geir yn y Fframwaith gael eu hystyried. Mae'r rhain wedi'u dirprwyo i Brif Weinidog Cymru. Nid oes unrhyw faterion rheoleidd-dra a phriodoldeb. Yn unol â FN1/01, nid yw'n ofynnol i Swyddfa Gydymffurfio'r Cynulliad (ACO) glirio'r papur hwn ond anfonwyd copi ohono i flwch post ACO i ddibenion monitro.

Yr Uned Drefol
Y Gyfarwyddiaeth Gymunedau